

ТРЕНДИ ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ НЕБАНКІВСЬКОГО ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ

Статтю присвячено висвітленню трендів і факторів розвитку небанківського фінансового сектору в українській економіці. Автори здійснили аналіз поточного стану та динаміки розвитку ринку небанківських фінансових послуг на основі даних про кількість фінансових установ на ринку, обсяги їхніх активів та обсяги наданих ними послуг протягом 2013–2019 рр.

З'ясовано, що тренд до зменшення або збільшення учасників ринку загалом не простежується, але за окремими типами установ його можна визначити. Зокрема, такі фінансові установи, як страхові компанії, кредитні спілки, ломбарди та недержавні пенсійні фонди, мали спадну динаміку щодо їхньої кількості, а кількість фінансових компаній, навпаки, зростає.

Визначено, що більшість активів небанківського фінансового сектору припадає на фінансові компанії, другою найбільшою частиною сектору є страховий ринок, а такі установи, як недержавні пенсійні фонди, ломбарди та кредитні спілки, мали в цей період малі частки активів серед ринку.

У частині надаваних послуг небанківськими фінансовими посередниками визначено, що основна активність припадає на фінансові компанії та на їхні послуги «надання коштів у позику», що займає 51 % від усього ринку послуг.

Також описано вплив макроекономічних показників в Україні (рівень ВВП, доходи населення, витрати населення, інфляція та безробіття) на тренди розвитку та зміну структури небанківських фінансових посередників у період 2013–2019 рр.

Ключові слова: небанківські фінансові посередники, фінансові компанії, страхові компанії, фінансові послуги, небанківські позики (мікрокредити).

JEL classification: G20-23, G29

Вступ та постановка проблеми. Функціонування сучасних економік, перерозподіл та мультиплікація капіталів між економічними суб'єктами та секторами відбувається із залученням можливостей та механізмів небанківських фінансових посередників. Тому актуальною і важливою є характеристика практичних аспектів функціонування ринку небанківських фінансових посередників в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окреслена проблематика є об'єктом досліджень таких авторів, як В. Корнеєв, І. Школьник, М. Савлук, О. Дорош, З. Ватаманюк, Є. Поліщук, Ф. Мишкін та ін. У їхніх працях висвітлено питання класифікації небанківських фінансових установ; специфіку їхньої діяльності та особливості регулювання; діяльність фінансових посередників у світі; етапи та особливості розвитку небанківських фінансових установ в Україні та ін. [1–4].

Мета та завдання статті. Фінансові посередники та їхні послуги перебувають у постійному русі й розвитку, динаміка та структура

цього сектору змінюються залежно від макроекономічної турбулентності та бізнес-орієнтирів мікрорівня. Це зумовлює актуальність та мету статті, яка полягає у висвітленні трендів і факторів розвитку небанківського фінансового сектору в українській економіці.

Основні результати дослідження. Український небанківський фінансовий сектор охоплює страховий ринок, ринки небанківських кредитних установ, недержавного пенсійного забезпечення, фінансових та лізингових компаній, ломбардів тощо.

Поточний стан та динаміку розвитку цього ринку охарактеризуємо на базі даних про кількість посередників, обсяги їхніх активів та обсяги наданих послуг.

Станом на кінець вересня 2019 р. в Україні було зареєстровано 1978 фінансових установ: 234 страхових компанії, 348 кредитних спілок, 333 ломбарди, 975 фінансових компаній, 2 довірчих товариства, 64 недержавних пенсійних фонди, 22 адміністратори недержавних пенсійних фондів (табл. 1) [5].

Таблиця 1. Динаміка кількості небанківських фінансових установ, 2013–2019 рр.

Фінансова установа	Рік						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019, III кв.
Страхові компанії, у т. ч.:	407	382	361	310	294	281	234
non-life	345	325	312	271	261	251	211
life	62	57	49	39	33	30	23
Кредитні спілки	624	589	588	462	378	358	348
Ломбарди	479	477	482	456	415	359	333
Фінансові компанії	377	415	571	809	818	940	975
Довірчі товариства	2	2	2	2	2	2	2
Недержавні пенсійні фонди	81	76	72	64	64	62	64
Адміністратори НПФ	28	24	23	22	22	22	22
Всього суб'єктів	1998	1965	2099	2125	1993	2024	1978

З таблиці 1 видно, що протягом останніх семи років загальна кількість фінансових установ коливалася в межах 2000 одиниць із найбільшим значенням у 2016 р. – 2125 установ, та найменшим у 2014 р. – 1965 установ. Утім, якщо загалом тенденція до зменшення або збільшення учасників ринку не простежується, то за окремими типами установ їх можна визначити. Зокрема, такі фінансові установи, як страхові компанії, кредитні спілки, ломбарди та недержавні пенсійні фонди, мали спадну динаміку щодо їхньої кількості (сумарно такі компанії зменшили свою кількість із 1524 одиниць у 2013 р. до 979 одиниць станом на кінець вересня 2019 р.). Водночас відбулося значне зростання кількості фінансових компаній

(з 377 одиниць у 2013 р. до 975 одиниць на кінець вересня 2019 р.), що стало компенсатором у загальному вимірі кількості небанківських фінансових установ.

Активи небанківського фінансового сектору так само змінювались в умовах макроекономічної нестабільності останніх років, зокрема кризи 2014–2016 рр. Станом на кінець вересня 2019 р. активи небанківських фінансових посередників становили 224,1 млрд грн, що майже вдвічі перевищувало аналогічний показник 2013 р. (табл. 2) [5].

Структуру активів небанківського фінансового сектору за типом установ охарактеризовано у табл. 3 [5].

Таблиця 2. Динаміка активів небанківських фінансових установ, 2013–2019 рр., млн грн

Фінансова установа	Рік						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Всього	112 376	128 044	138 112	170 586	185 811	187 270	224 111
Страхові компанії, у т. ч.:	66 388	70 261	60 729	55 377	56 814	59 468	66 951
non-life	59 358	60 949	50 545	44 671	45 650	47 719	54 146
life	7 029	9 312	10 185	10 706	11 164	11 750	12 805
Недержавні пенсійні фонди	2 090	2 469	1 980	2 077	2 327	2 651	2 978
Фінансові компанії	39 781	51 265	71 120	107 704	121 012	118 744	147 637
Ломбарди	1 519	1 710	2 219	3 235	3 494	4 054	4 104
Кредитні спілки	2 599	2 339	2 064	2 193	2 165	2 352	2 441

Таблиця 3. Вертикальний аналіз активів небанківських фінансових установ, 2013–2019 рр., %

Фінансова установа	Рік						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	III кв. 2019
Всього	100	100	100	100	100	100	100
Страхові компанії, у т. ч.:	59	55	44	32	31	32	30
on-life	53	48	37	26	25	25	24
life	6	7	7	6	6	6	6
Недержавні пенсійні фонди	2	2	1	1	1	1	1
Фінансові компанії	35	40	51	63	65	63	66
Ломбарди	1	1	2	2	2	2	2
Кредитні спілки	2	2	1	1	1	1	1

Згідно з даними таблиці 3, на кінець вересня 2019 р. більшість активів припадає на фінансові компанії – 66 % від загальної кількості. Другою найбільшою частиною сектору є страховий ринок, активи якого становлять 30 % від загального обсягу (6 % у компаній зі страхування життя та 24 % у страхових компаній, що здійснюють інші види страхування). У порівнянні з 2013 р. страхові компанії втратили майже 30 в. п. у загальному вимірі активів, тоді як фінансові компанії набрали ті ж 30 в. п., що показує чіткий тренд на зростання значення фінансових компаній та занепад і витіснення страхової галузі. Такі ж установи, як недержавні пенсійні фонди, ломбарди та кредитні спілки, мали в цей період малі частки активів серед ринку на рівні 1–2 %, що свідчить про їхню відносно незначну роль на ринку.

З наведеного вище бачимо спадання значення страхового ринку в економіці країни протягом останніх років, що підтверджується витісненням страховиків фінансовими компаніями за часткою активів у секторі фінансових посередників, кількістю наявних учасників на ринку та відношенням активів до ВВП. Вплив страхових компаній на економіку в Україні варто порівняти з іншими країнами на прикладі відношення

валових страхових премій, що отримують страховики, до номінального ВВП країни (рис. 1).

Український ринок страхових послуг (~1,5 % до ВВП) значно поступається за своїм внеском в економіку ринкам таких розвинутих країн, як США чи Велика Британія (>10 % до ВВП), відстає від ринку Польщі (~3,5 % до ВВП) та від середнього показника для країн Європи (~5 %) [6]. Тобто страховий сектор України поки що не є рушійним фактором у національній економіці.

Динаміку змін в активах небанківських фінансових установ у період 2013–2019 рр. (горизонтальний аналіз) продемонстровано в табл. 4.

Як бачимо з таблиці 4, активи фінансових установ небанківського сектору зростали із середнім темпом приросту 12,2 %. Найбільше зростання спостерігалось у 2016 та 2019 рр. – 24 % і 20 %, на кінець III кварталу кожного року, відповідно. Втім, збільшення у 2016 р. значною мірою можна пояснити девальвацією гривні та відповідною переоцінкою активів компаній. А в 2017–2018 рр. спостерігалось уповільнення темпів зростання активів до 9 % і 1 %, відповідно.

Найбільш динамічно зростали активи фінансових компаній – понад 24 % щорічного приросту в середньому протягом 2013–2019 рр.

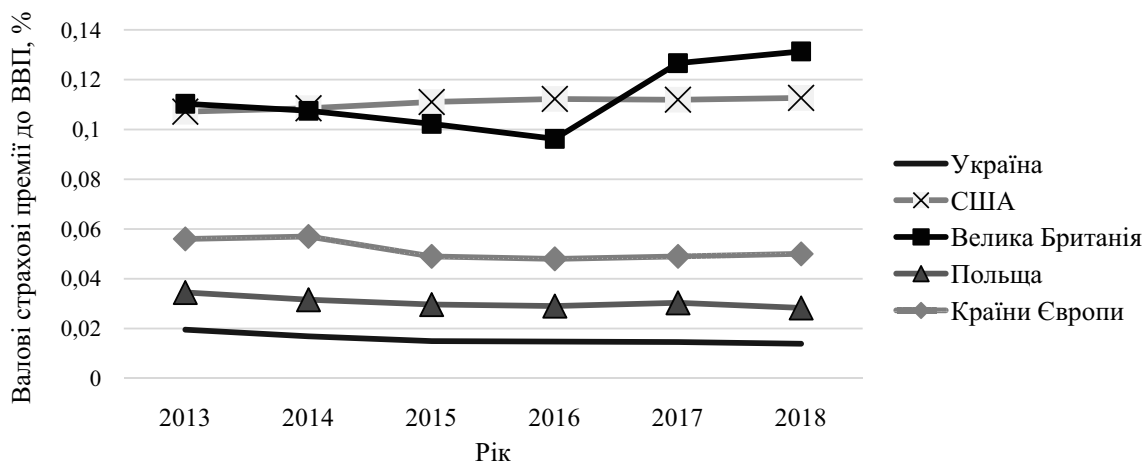

Рис. 1. Відношення валових страхових премій до номінального ВВП у 2013–2018 рр., % [6]

Таблиця 4. Динаміка активів небанківського фінансового сектору, 2013–2019 рр., %

Фінансова установа	Рік					
	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018
Всього	14	8	24	9	1	20
Страхові компанії, у т. ч.:	6	-14	-9	3	5	13
non-life	3	-17	-12	2	5	13
life	32	9	5	4	5	9
Недержавні пенсійні фонди	18	-20	5	12	14	12
Фінансові компанії	29	39	51	12	-2	24
Ломбарди	13	30	46	8	16	1
Кредитні спілки	-10	-12	6	-1	9	4

Активи ж страхових компаній за цей період фактично не зросли, оскільки мали лише 0,1 % щорічного середнього зростання протягом 2013–2019 рр., хоча реально до 2019 р. п'ять років поспіль відбувалося стабільне зниження активів страховиків. У страхових компаніях, що здійснюють відмінні від страхування життя види страхування, активи в середньому спадали щорічно на 1,5 %. А в страхових компаніях, що здійснюють страхування життя, навпаки, спостерігалось зростання 10,5 % щорічно в період з 2013 по 2019 р.

Активи ломбардів у вказаний період зроста-ли в середньому на 18 %.

Однак горизонтальний аналіз активів небанківського фінансового сектору лише на основі номінальних кількісних показників не дає змоги повністю оцінити та показати реальне зростання компаній, особливо в умовах економічної кризи 2014–2016 рр. в Україні та девальвації й інфляції в цей період. Для детальнішого аналізу динаміки активів фінансових посередників зробимо горизонтальний аналіз активів, приведених до цін минулого року (табл. 5).

банківські вклади (близько 65 % з них – у національній валюті), а також 32,7 % акції, через що страховики й втратили майже половину всіх активів через банкрутство компаній та банків чи падіння вартості таких активів. Недержавні пенсійні фонди мали 39,4 % активів у вигляді депозитів у банках, а також 16,7 % у цінних паперах, емітентами яких були українські компанії, – всі ці активи втратили найбільше у своєму вимірі протягом 2015 р. (-18,1 % коштів на депозитних рахунках, -60,8 % приросту в облігаціях та -75 % в акціях українських емітентів).

Фінансові компанії, активи яких наразі займають 66 % на ринку небанківських фінансових посередників, надають такі послуги: а) залучення фінансових активів із зобов'язанням щодо наступного їх повернення; б) надання гарантій та поручительств; в) надання коштів у позику; г) адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах; г) надання послуг з факторингу; д) надання послуг з фінансового лізингу; е) управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю (залучені кошти) [5].

Таблиця 5. Горизонтальний аналіз активів небанківського фінансового сектору, приведених до цін попереднього року, %

Фінансова установа	Рік					
	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018
Всього	-9	-25	10	-4	-8	16
Страхові компанії, у т. ч.:						
non-life	-15	-40	-19	-10	-5	9
life	-18	-42	-21	-10	-5	10
Недержавні пенсійні фонди	6	-24	-6	-8	-4	5
Фінансові компанії	-5	-44	-7	-1	4	9
Ломбарди	3	-3	35	-1	-11	20
Кредитні спілки	-10	-10	30	-5	6	-2
	-28	-38	-5	-13	-1	0

З таблиці 5 видно, що нефінансовий сектор не мав реального зростання активів протягом останніх років: періодами реального зростання стали 2016 та 2019 р., хоча номінальне зростання 2016 р. у 24 % на 14 в. п. було нівельовано інфляційними процесами, падінням курсу гривні. У 2015 р. небанківські фінансові установи фактично втратили чверть власних активів, найбільше втратили страхові компанії, що здійснюють відмінні від страхування життя види страхування (понад 40 % активів), та недержавні пенсійні фонди. Водночас фінансові компанії втратили лише 3 % активів. Це свідчить про те, що криза 2015 р. позначилася дуже суттєво на тих установах, що мали у своїх активах велику частку інвестованих коштів. За зведеними даними, у 2015 р. у страхових компаній в активах 34,6 % займали

За 9 місяців 2019 р. фінансові компанії в Україні найбільше надали послуг з надання коштів у позику – 51 млрд грн (на 57 % більше, ніж за 9 місяців 2018 р.), або 51,5 % від загального грошового виміру наданих послуг. Варто зазначити, що за відповідний період у 2013 р. за надані позики фінансові компанії отримали 1,8 млрд грн, або лише 7,7 % від загального грошового виміру наданих послуг. Тобто за період з 2013 по 2019 р. відбулося стрімке та значуще зростання кредитування населення через небанківський сектор. Пояснити таке явище можна кризовим станом економіки у 2014–2016 рр., через що відбулося значне падіння купівельної спроможності населення та з'явився попит на послуги мікрофінансових кредиторів у сегменті «гроші до зарплати». Такі

споживчі мікрокредити нині є поширеним явищем. На відміну від кредитів комерційних банків, мікрокредит, хоч і є значно дорожчим, втім, доступніший як у бюрократичному плані, так і в контексті отримання самої позики.

Другим найбільшим джерелом доходу від основної діяльності для фінансових компаній є надання послуг з факторингу. За такі послуги українські фінансові компанії отримали понад 37,7 млрд грн (38 % від загальної кількості наданих послуг) станом на кінець вересня 2019 р.

Загалом, можна підсумувати, що за останні роки відбулася трансформація українського небанківського фінансового сектору. З одного боку, скоротилась частка сектору страхування та недержавного пенсійного забезпечення: з 2013 по 2019 р. кількість страхових компаній зменшилася більше ніж на 30 %, а НПФів – на 20 %. З іншого боку, бурхливо розвиваються фінансові компанії, їхня кількість за 6 років збільшилась у 2,5 рази – до 977 компаній, а частка активів серед усіх небанківських фінансових посередників зросла на 30 в. п., сягаючи 66 % усіх активів сектору на кінець III кв. 2019 р.

Слід зауважити, що зазначені вище тренди розвитку та зміни структури учасників та послуг небанківського фінансового сектору в останні роки відбувались під впливом таких макроекономічних факторів, як рівень ВВП, доходи/витрати населення, інфляція, безробіття.

Протягом 2010–2013 рр. економіка України мала порівняно стабільний ВВП та зростаючі витрати домогосподарств (рис. 2), але вже у 2014–2015 рр. відбулося суттєве падіння ВВП і витрат домогосподарств. У 2015 р. витрати домогосподарств становили 80 % від аналогічного показника 2014 р. та 73 % від показника 2013 р., а також опустились нижче рівня 2010 р.

Отже, можна дійти висновку, що на стрімке падіння активів небанківських фінансових посередників у 2014–2015 рр. (див. табл. 4) вплинуло різке зменшення витрат домогосподарств та їх перерозподіл у бік зменшення частки життєво неважливих витрат, до яких в Україні належать витрати на послуги страхових компаній та пенсійних фондів. Саме тому 2014–2015 роки стали періодом спадної динаміки змін активів небанківського фінансового сектору загалом, а для страховиків та пенсійних фондів – найбільше (див. табл. 4).

З 2015 р. економіка України ввійшла у фазу відновлення. Приведений ВВП у період 2015–2019 рр. зростав помірними темпами – близько 2,8 % щорічно, майже досягнувши рівня 2013 р. Водночас витрати домогосподарств зростали більшими темпами, приблизно 8 % щорічно в період 2016–2019 рр. Це позитивно вплинуло на зростання ринку небанківських фінансових посередників, хоча значного відновлення страхового ринку не спостерігалось, оскільки тенденція зменшення кількості учасників ринку та їхніх реальних активів зберігалась (рис. 2).

Крім показника ВВП, особливо важливим для розвитку небанківського фінансового сектору є динаміка і структура доходів та витрат населення. Вищі доходи дозволятимуть домогосподарствам не просто спрямовувати свої ресурси на базові блага поточного споживання, а й інвестувати їх для отримання доходів чи мінімізації ризиків через пенсійні фонди, страхові компанії або банки. З іншого боку, зменшення доходів населення призводить до нестачі у фінансуванні витрат поточного споживання, а тому населення змушене звертатися до небанківських фінансових компаній, що займаються мікрокредитуванням.

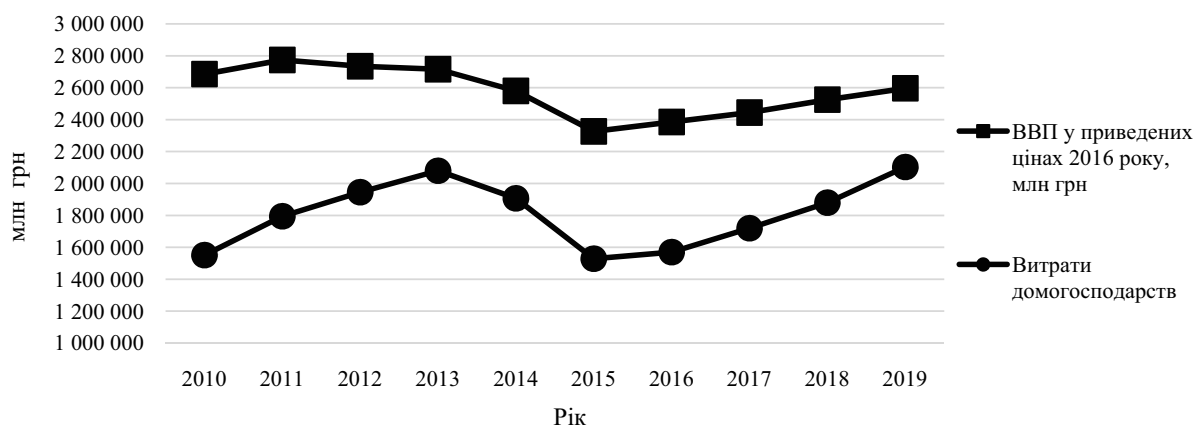

Рис. 2. ВВП та витрати домогосподарств в Україні у цінах 2010 р., млн грн [7]

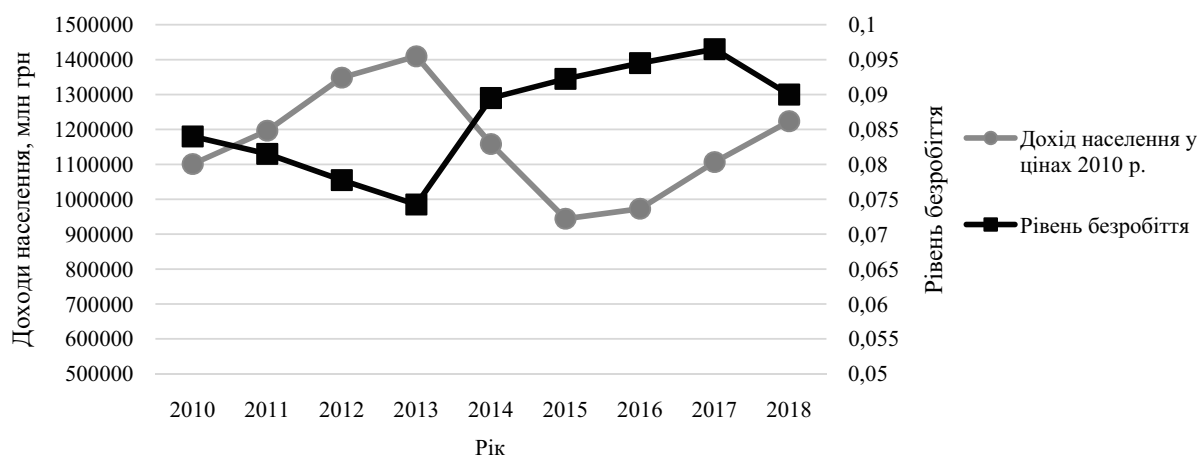

Рис. 3. Доходи населення у цінах 2010 р. та рівень безробіття в Україні протягом 2010–2018 рр. [7]

У доходах українців протягом 2014–2015 рр. через кризу відбулося значне падіння до рівня 944 млрд грн, що становило близько 81 % від рівня цього показника у 2014 р. та 67 % від рівня 2013 р. (рис. 3).

Доходи населення (у цінах 2010 р.) з 2016 р. почали відновлюватися в динаміці зростання із середнім темпом понад 9 % на рік, сягнувши 1,22 трлн грн у 2018 р. Але це залишається меншим від рівня 2013 р. на 13 % і свідчить про те, що повного повернення в докризовий стан в Україні не відбулося.

Окрім того, в цей самий період зріс рівень безробіття в країні. Середньорічне безробіття у 2014 р. зросло на 1,6 в. п. та досягло рівня 9 % і не спадало до 2018 р., фіксуючи на той момент максимум у 9,7 %.

Додатковим тягарем для населення стали інфляційні процеси, що сягали свого піка у 120 та 117 пунктів у I та II кварталах 2015 р., відповідно (рис. 4).

Нижчі реальні доходи населення (через інфляцію) в поєднанні з вищим безробіттям

приводять до зниження купівельної спроможності фізичних осіб як у плані скорочення обсягів їхніх витрат на поточні базові потреби, так і в плані нестачі власних можливостей фінансувати свої базові потреби. Це, своєю чергою, спонукає населення користуватись споживчими кредитами фінансових посередників. Банки в таких ситуаціях не схильні кредитувати споживчі витрати через високі кредитні ризики, а фінансові компанії, навпаки, готові приймати ризик, компенсуючи його вищими кредитними ставками.

Наведені вище макроекономічні причини й зумовили ситуацію в Україні, коли фінансові компанії мали стабільний тренд на стрімке збільшення їхньої кількості, активів та обсягів наданих послуг протягом 2013–2019 рр.

Висновки. Проаналізувавши український небанківський фінансовий сектор, виділимо тренди його розвитку.

1. Стосовно кількості небанківських фінансових посередників протягом 2013–2019 рр. такі фінансові установи, як страхові компанії,

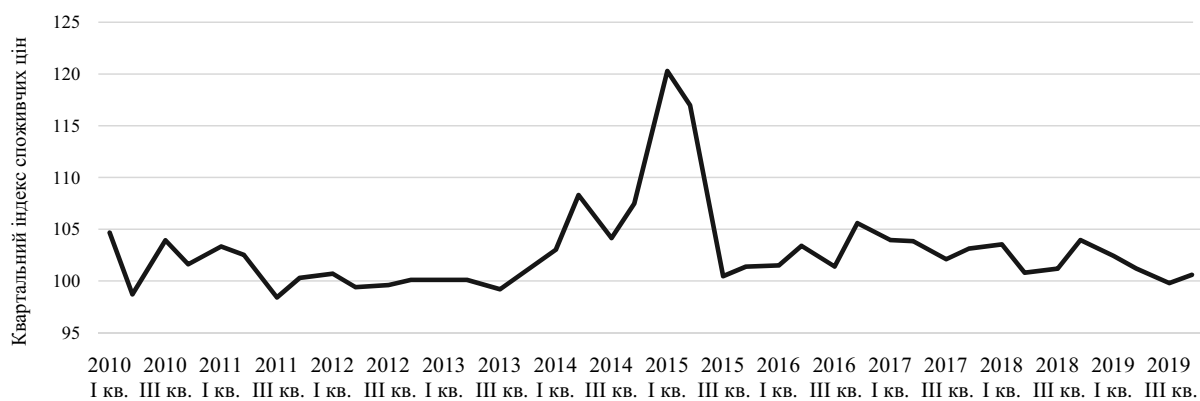

Рис. 4. Динаміка індексів споживчих цін в Україні, 2010–2019 рр. [7]

кредитні спілки, ломбарди та недержавні пенсійні фонди, мали спадну динаміку, а кількість фінансових компаній, навпаки, зросла.

2. Щодо динаміки активів більшість активів небанківського фінансового сектору припадає на фінансові компанії, другою найбільшою частиною сектору є страховий ринок, а недержавні пенсійні фонди, ломбарди та кредитні спілки мали в цей період малі частки активів на ринку.

3. Стосовно послуг небанківських фінансових посередників основна активність припадає на фінансові компанії та на їхні послуги «надання коштів у позику».

4. Щодо впливу макроекономічних показників на динаміку розвитку та зміни структури небанківських фінансових посередників у період 2013–2019 рр. слід зазначити таке:

– тренди змін у динаміці ВВП та витрат домогосподарств зумовлюють такі самі тренди

в динаміці змін показників небанківського фінансового сектору;

– зміни доходів населення в бік зростання або зменшення в обох випадках збільшують активи небанківських фінансових посередників. Зростання доходів дає змогу розширювати інвестиційний напрям використання коштів для домогосподарств через вкладення в пенсійні фонди, страхові компанії або банки. А у разі скорочення доходів населення і нестачі у фінансуванні поточних потреб суб'єкти користуються послугами мікрокредитування небанківських установ;

– у разі зростання інфляції знецінюються реальні доходи домогосподарств, знижується їхня купівельна спроможність, зростає попит на послуги небанківських кредиторів, а отже зростають їхні активи в структурі небанківського фінансового сектору.

Список літератури

1. Ватаманюк З. Г. Небанківські фінансові інститути у країнах Західної Європи / З. Ватаманюк, О. Дорош // *Фінанси України*. – 2013. – № 12. – С. 98–106.
2. Поліщук Є. А. Діяльність небанківських фінансових установ в інституційній структурі ринку : монографія / Є. А. Поліщук. – Київ : КНЕУ, 2014. – 340 с.
3. Школьник І. О. Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку : монографія / І. О. Школьник. – Суми : Мрія : УАБС НБУ, 2008. – 347 с.
4. Mishkin F. S. *The Economics of Money, Banking, and Financial Markets* / F. S. Mishkin. – Pearson Education Hardcover, 2012.
5. Огляд ринків фінансових послуг. Нацкомфінпослуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua/ua/Ohliad-rynkiv.html>. – Назва з екрана.
6. World Bank Open Data. Free and open access to global development data. The World Bank [Electronic resource]. – Mode of access: <https://data.worldbank.org/> – Title from the screen.
7. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Назва з екрана.

References

1. Vatamanyuk, Z. G. (2013). Non-bank financial institutions in the countries of Western Europe. *Finance of Ukraine*, 12, 98–106.
2. Polishchuk, E. A. (2014). *Activities of non-bank financial institutions in the institutional structure of the market*. Kyiv: KNEU.
3. Shkolnik, I. O. (2008). *Financial market of Ukraine: current state and development strategy*. Sumy: Dream: UAB NBU.
4. Mishkin, F. S. (2012). *The Economics of Money, Banking, and Financial Markets*. Pearson Education Hardcover.
5. National Financial Services Commission. (2020). Overview of financial services markets. <https://nfp.gov.ua/ua/Ohliad-rynkiv.html>
6. The World Bank. (2020). World Bank Open Data. Free and open access to global development data. <https://data.worldbank.org/>
7. State Statistics Service of Ukraine. (2020). <http://www.ukrstat.gov.ua/>

S. Hlushchenko, I. Pidubnyi

TRENDS AND DEVELOPMENT FACTORS OF THE NON-BANKING FINANCIAL SECTOR IN UKRAINE

The article describes the trends and factors of development of non-banking financial institutions in the Ukrainian economy.

The authors analyze the current state and dynamics of the market development of the non-banking financial sectors on the basis of data on the number of financial institutions in the market, the volume of their assets, and the volume of services provided by them during 2013–2019.

The article determines that the trend of decreasing or increasing the market participants is not generally traced, but it can be determined by individual types of institutions. In particular, financial institutions such as insurance companies, credit unions, pawnshops, and non-state pension funds had a declining trend in terms of the number, but the number of financial companies, on the contrary, increased.

The article determines that most of the assets of the non-banking financial sector belong to financial companies, the second largest part of the sector is the insurance market, and institutions such as non-state pension funds, pawnshops and credit unions had small shares of the market assets during this period.

With regard to services provided by non-banking financial institutions, it is determined that the main activity is attributable to financial companies and their services of “non-bank loans (micro loans)”, which occupies 51 % of the total market of services.

The authors also describe the impact of macroeconomic indicators in Ukraine (GDP – gross domestic product, population income, public expenditure, inflation and unemployment) on trends and changes in the structure of non-bank financial intermediaries in the period of 2013–2019.

Keywords: non-banking financial institutions, financial companies, insurance companies, financial services, non-bank loans (micro loans).

Матеріал надійшов 21.04.2020

Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0)